

Fimpen berättar

"Husse går och skryter över några skogslämlar, som jag släpat hem på loggolvet, för dom smakar inget vidare. Det vimlar av dom i skogen. Dom andra råttorna också. En gång lyfte husse upp mig - då sa han att jag var tung som en gris. Då visste han inte att jag får komma in hos Henry i Huggarn's och äta gröt. Han är snäll han. Fastän jag smyger under hans fågelstuga och tar mej en domherre då och då. Egentligen tycker jag bäst om blåmesungar - men det vågar jag inte tala om. Då blir de där fågelskådarna så arga.

Nä, nu ska jag ut och ta mej en lämmel, se... Långtallboligan säger att man kan fånga dom i slagfälla betad med brödbit i Koskenkorva - ett recept från Rosenberg i Örebro. Trot' den som vill".

Fimpen

Har du sett en skogslämmel?

Just nu är det god tillgång på smågnagare, sorkar och möss i våra marker. Lokalt gäller det tydligen också skogslämmel. Toppår i gnagarstammarna brukar inträffa vart fjärde år. Dessa år föder oftast räv och ugglor upp stora och livskraftiga ungkullar.

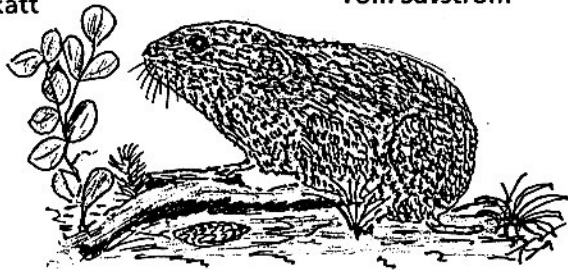
För något år sedan rapporterade Arne Hedström skogslämlar på sin tomt på Enebba i Virsbo. Artur Hjärpe kom en dag 1988 hem till mig med en skogslämmel som hans katt tagit vid Ämänningen.

Naturklubben i Ramnäs hittade skogslämmel i pärluggelholk 1988.

Hur allmänt skogslämmeln uppträder hos oss är svårt att sja om. Den tycks vara lite av en "doldis" bland smågnagarna. Hur som helst är det trevligt att ha den hos oss, eller hur?

Vi är intresserade att få in rapporter från er som eventuellt sett skogslämmel. Slå en signal till någon i styrelsen.

Tom Sävström

Skogslämmel (*Myopus schisticolor*). Längd ca 90 mm. Mörkt skiffergrå till färgen med roströd fläck eller strimma på bakgryggen. Svanslängd endast 15-20 mm. Födan består huvudsakligen av mossor, vilket är unikt bland smågnagare i Europa. Förekommer vissa år ner till södra Mellansverige. Har invandrat österifrån, Sibirien, Ryssland via Finland till vårt land.

Rapport från MUREN 1990

Under året har Muren "avsiktsförklarats". Vad det innebär kan du läsa om på nästa sida. Avsiktsförklaringen ger inget lagstadgat skydd för området - men måste ändå ses som ett viktigt erkännande för Murens höga natur- och kulturvärden, en framgång för naturvården. Vi ser gärna liknande positiva efterföljare från andra markägare. Någon brist på skyddsvärda områden är det ju inte.

Antalet betesdjur har under året varit 9 st ungnöt fram till vecka 32 då ytterligare 4 st djur anslöts till gruppen.

I juni förädrades området av en låda med tillhörande besöksbok, där vi hoppas att Murenbesökaren skall notera sitt besök och gärna sina iakttagelser från markerna.

Vid ett arbetsmöte i juli utökade vi östra hagen åt söder genom att inhägna f.d. "klövstegsåkern" som inte hävdats sedan Axel hade sina får där på 60-talet.

Den 19 augusti var det dags för välgkantsslätter med tillhörande festligheter. 18 deltagare, vuxna och barn, från de tre naturföreningarna svingade lie och räfsa och hade trevlig samvaro. Dagen till ära hade en informationstavla

med tillhörande områdesbeskrivning uppmonterats vid vägkanten.

Fagning, slyröjning och örnbräkenslätter har genomförts och ett 40-tal småfågelholkar har uppsatts.

Den 22 augusti fick Muren besök av 15 medlemmar från Sveriges mykologiska förening (som hade svampvecka i Västerås). Jag hade äran att vara värd för dessa underbara människor som under några timmar helt hängav sig åt gräsmarkernas svampflora. Och vilka fynd gjorde man inte detta fantastiska svampår! Bl a två nya arter för landskapet Västmanland hittades i enbuskhagen, nämligen ametistfingersvamp och en art som saknar svenskt namn, *porpolomia metapodium*. Trevligt!

Samma dag räknade jag till drygt 200 ex blommande fältgentiana, ett rekordår. Brudsporen blommade med 10 ex i år och vårfingerörten har hittats på några nya platser.

På fågelfronten kan nämnas att sex par hussvala och ett par ladusvala häckade vid gården och ett par stare i en av holkarna.

1990 har varit ett positivt och händelserikt år vid Muren och vi vill tacka alla som på ett eller annat sätt bidragit till detta. Ett besök vid Muren kan upplevas på olika sätt. Ur besöksboken hämtar

jag ett citat från Majken och Gösta Sthare som var där i juli och skrev; "vackert rogivande, man hör forna tiders viskningar".

VÄL MÖTT I MUREN 1991!
Tom Sävström

AVSIKTSFÖRKLARING

Ängs- och hagmarkerna vid Muren i Ramnäs socken, Surahammars kommun är ett område som genom tidigare brukande och hävd bevarat karaktären av betesmark och extensiv vallodling. Platsen hyser en rik och för trakten intressant flora.

Området ägs av Stora Kopparbergs Bergslags AB och förvaltas av Stora Skog AB, Enköpings skogsförvaltning.

De biologiska och kulturella värden som området representerar har stimulerat

- o Ramnäs Lantbruk AB, nedan kallat Lantbruket
- o Ramnäs Naturklubb, Virsbo Naturklubb och Naturskyddsföreningen i Surahammar, nedan kallade Föreningarna
- o Stora Skog AB, Enköpings skogsförvaltning, nedan kallad Stora, samt
- o Surahammars kommun nedan kallad Kommunen

att gemensamt uttala sin avsikt att i ideellt syfte verka för att området bevarar sin nuvarande karaktär.

För närvarande innebär detta

- att det inhängnade området genom Lantbruket betas med ett betestryck motsvarande minst 8 ungnöt
- att ingen konstgödning sprids inom området
- att inga arrenden eller andra nyttjanderättsavgifter tas ut för betesmarken
- att Kommunen ersätter Lantbruket med ett belopp för uppgående till 150 kr per betesdjur och år
- att Föreningarna ansvarar för stängslet kring de två norra betesfällorna, att vägkanterna slåtrass samt att nödvändiga floravårdsåtgärder genomförs inom hela det hävdade området
- att parterna kontinuerligt samråder om områdets skötsel

Muren 1990-06-10

FÖRENINGARNA

KOMMUNEN

LANTBRUKET

STORA

Tom Sävström
Tom Sävström

Magnus Eklund
Magnus Eklund

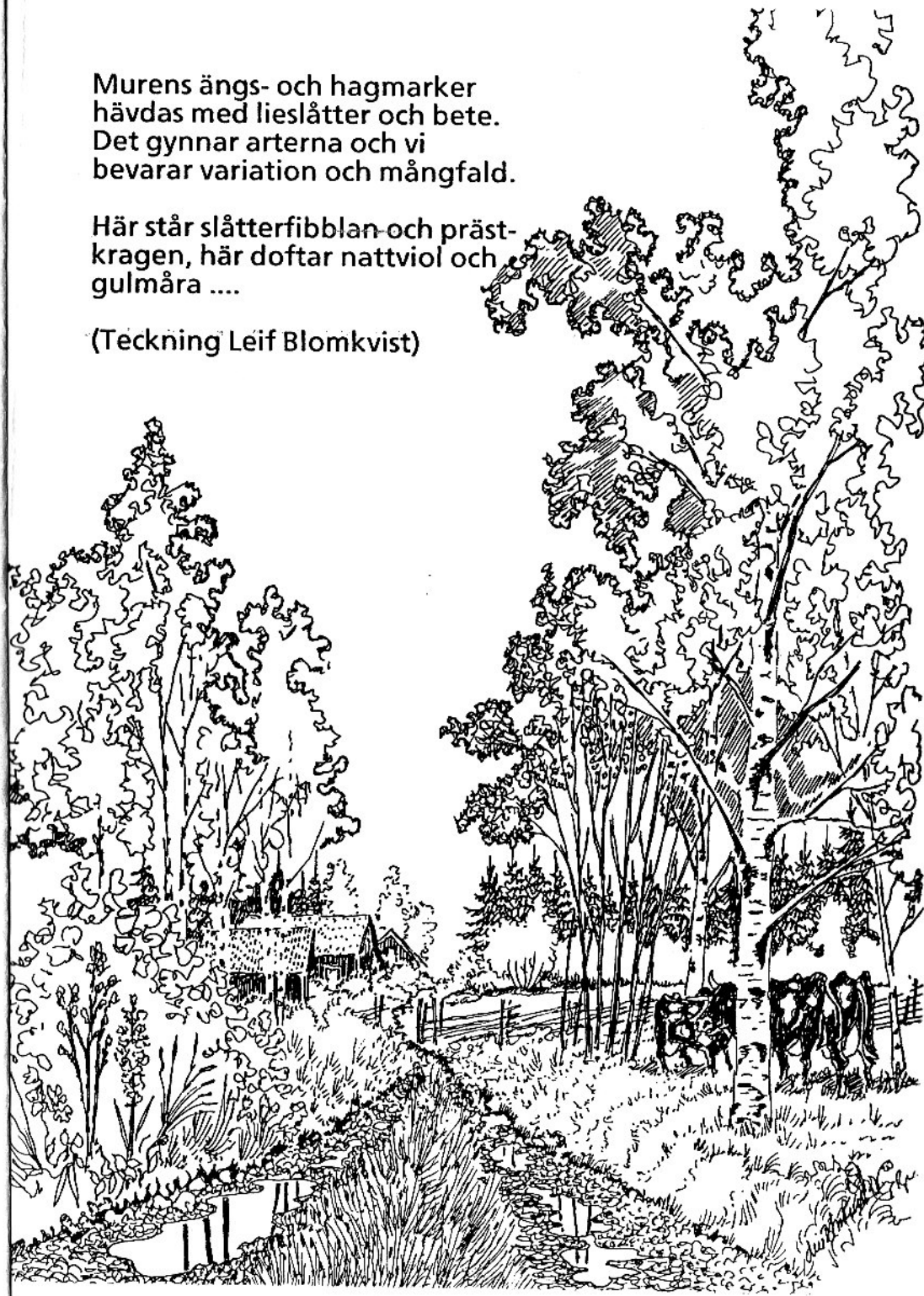
Magnus Åstrand
Magnus Åstrand

Svante Kling
Svante Kling

Murens ängs- och hagmarker hävdas med lieslätter och bete. Det gynnar arterna och vi bevarar variation och mångfald.

Här står slätterfibblan och prästkragen, här doftar nattviol och gulmåra

(Teckning Leif Blomkvist)

"Sett och hört i markerna"

En hel del intressanta observationer har gjorts under den gångna hösten. Här speglar vi i korthet en del av dessa.

Från Glåpe rapporteras 400 storskrak, 11 salskrak, 4 hågrar, gråspett och steglitz. I storskrakarnas spår brukar havsörnen följa, enstaka observationer föreligger, från bl a Lisjö och Seglingsberg. Kungsörn har setts, liksom några fjällvråkar och blå kärrhök (senast 25/11 attackerande kungsörn i åstall vid vattenverket). I oktober huserade en ung duvhök i kråkflocken vid Gnien. Samma hök gäckade och satte skräck i hönsen i Gåsvad.

De senaste åren har enstaka häckningar av mindre hackspetten rapporterats från kommunen. Det tycks som om arten är starkt knuten till Kolbäcksåns lövskogspartier. Döda och döende lövträd är livsviktiga för den lilla hackspetten som i höst setts vid Västersjön, Muren och Dalskogen. Tretåiga hackspetten trivs i sumpiga gamla blandskogar. Hos oss är den hårt trängd av det moderna skogsbruket. I Gåsvad och vid Ekorrället i Virsbo har den setts.

Gniens naturreservat bjuder ofta besökaren på fina upplevelser.

Därifrån hämtar vi bergand, småskrak och myrspov. Den fågelskådare som inte såg en hökuggla hösten 1983 måste ha varit blind. En sådan invasion har, vad man vet, aldrig tidigare inträffat i södra Sverige. I höst har denna dagaktiva uggla dykt upp i Ulvsbomuren, Lisjö och Felingen. Berguv noteras från Ulvramen och Borgåsen.

Första sidensvansarna anlände 6 oktober, men drog snart förbi i brist på rönnbär. Nu kan vi också se strömstarar i våra vattendrag och varfåglar finns på olika håll. Nötkråkor har setts vid Norrsjön, Långtallbo och i Virsbo vid Lysmossen. Smådopping övervintrar i ån vid Åliden. Stjärtmesar är alltid trevliga att möta i markerna, flockar har dragit fram vid Byggetorp, Myrskogen och Fallet, Steglitz (6 ex), har ätit frön från vinterståndare i SURA Bruk och så har en gammal råka "råkat" visa sig bland kajorna i Sura och bl a besökt Upplings fågelbord på Hjulmakarvägen.

Säg det som inte kan hända i fågelvärlden. Med vakna sinnen och leriga stövlar kommer också upplevelserna. I styrelsen tar vi gärna emot rapporter, allt är av intresse.

Tom Sävström

Föreningens marke

När vi då och då hade utflykter till kända fågellokaler träffade vi ofta på grupper av likasinnade från andra orter. Vi lade med avundsmärke till att de ibland stått med vackra och fantasifulla föreningsmärken i huvudbonaderna och tänkte att det borde vi också skaffa oss.

Jag skissade upp ett förslag, som antogs på årsmötet den 2 april 1959. Det föreställde undersidan av en pilgrimsfalk med utslagna vingar, föreningens initialer SBF inom en ring, ett stiliserat skogsbryn av granar samt Surahammars kommuns vapen.

Varför jag valde just en pilgrimsfalk har en särskild historia. Jag hade en dag på förvåren detta år kommit gående längs den bäck, som rinner ut från Djupen. Då skrämde jag upp en kricka, som låg i bäcken. Då hon kommit upp ca 3-4 meter till väders hördes ett starkt vinande i luften. En pilgrimsfalk kom med oerhörd fart in från Glåpmossen. Missade, men krickan kastade sig handlöst ned i bäcken igen med stort plask. Sam sedan undan i bäcken utan att bry sig om att jag gick någon meter därifrån. Hon visste att det var farligare i luften. Jag tror det var sista gången jag sett en pilgrimsfalk i de här trakterna.

Jag hade tänkt mig att använda kommunens vapen i märket och det får man inte göra utan vidare. Så jag lämnade in en ansökan. Fick så småningom följande protollsutdrag:

"Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde med Sura kommunalfullmäktige, måndagen den 29 juni 1959.

§ 24

Biologiska föreningens medlemsmarke. Dnr 26/59 Titel 09. Surahammars Biologiska förening hemställde genom en skrivelse med bifogad skiss att i ett för föreningsmedlemmarna planerat föreningsmarke i miniatyr få insätta kommunens vapen. Kommunalnämnden hade tillstyrkt framställningen. Kommunalfullmäktige beslöt medgiva föreningen tillstånd att i enlighet med avgivet förslag få använda kommunens vapen.

Surahammar som ovan
Nils Bäck
sekreterare

Justerat:
Aug. Pettersson
ordförande

Helmer Bergman P. Samuelsson
Justeringsmän

Från Firma Metallarbetaren, Örebro, beställdes:

50 märken i storlek ca 15 x 15 mm med nål.

50 märken i storlek ca 24 x 24 mm med brosch (hattmärken).